

NÁZEV PRÁCE:

Ústí nad Labem – Nové město

DIPLOMANT:

bc. Jitka ŽAMBOCHOVÁ

VEDOUCÍ DIPL. PRÁCE:

doc. Ing. arch. Michal Kohout

KONZULTANT:

doc. Ing. arch. David Tichý Ph.D.,

Ing. arch. Filip Tittl, Ing. arch. Šárka Doležalová

ŠKOLA, ROK:

FA ČVUT Praha, letní semestr 2016-2017

Zadání a cíl

Málokteré české statutární město se potýká s tak problematickým dědictvím 20. století jako severočeské Ústí nad Labem. Svým způsobem ho předznamenal již bouřlivý rozvoj města v 19. století spojený s průmyslovým využitím hnědého uhlí a jeho železniční i lodní dopravou. Obrovská dynamika zahájená před zhruba 200 lety se náhle v polovině 20. století prudce láme: válečné škody, odchod původních obyvatel nejprve české a židovské, posléze pak i německé národnosti, znárodnění průmyslu a jeho podřízení státnímu centralismu, katastrofální stav životního prostředí, zanedbaná údržba celých městských čtvrtí a jejich postupná demolice, necitlivé urbanistické zásahy, výstavba prstence sídlišť.

Tématem diplomové práce je urbanistická koncepce a strategie obnovy území „Nového města“ v Ústí nad Labem – oblasti mezi areálem Spolchemie, kampusem UJEP a historickým centrem města. Hledá se současně náplň, urbanistická struktura a identita dnes chátrajícího území s důrazem na strukturu veřejných prostranství a jejich obytnou kvalitu i návaznost na okolní zástavbu. Hlavním impulsem je plánovaná vysokorychlostní trať s nádražím v místě dnešní železniční stanice Ústí nad Labem – západ. Cílem je využít tento impuls pro dotvoření/obnovu struktury města a posílení jeho celkového obrazu.

Analýza

Diplomantka shromáždila a prostudovala v rámci přípravy projektu značné množství různorodého materiálu od historických dokumentů, příkladů úspěšných restartů jiných industriálních měst, přes teoretické způsoby plánování měst i spolupráce veřejného a soukromého sektoru, koordinace různých městských politik až po způsoby zapojení veřejnosti a komunikace plánovaných vizí.

Koncepce a návrh

Návrh je modelovou studií stojící na dvou zásadních předpokladech: a) využití západního ústeckého nádraží pro VRT a b) transformace území dnešní Spolchemie založená na utlumení její hlavní, leč krajně rizikové, výroby. Tyto hypotetické podmínky otevírají cestu k rozšíření stávajícího centra města směrem na západ. Jedná se v podstatě o oživení původního významu tohoto území – město na vztahu historického jádra a prostoru dnešní chemičky vyrostlo. Z tohoto pohledu je nabízené řešení logickým krokem. Co však v práci není dostatečně zdokumentováno, je zdůvodnění podrobnějšího rozpracování těchto předpokladů jak v měřítku územního plánu, tak podrobné regulace. Z práce je přitom zřejmé, že diplomantka pracuje s jednotlivými prvky městské struktury (systém veřejných prostranství, charakter zástavby, občanská, dopravní i krajinná infrastruktura atd.), motivace pro jednotlivé zásahy však nejsou vždy zřetelně vysvětleny.

Pozorovatel si proto občas klade otázku, co přesně je principem řešení a co pouze jeho ilustrací.

Vedle silných momentů (území mezi Revoluční a Klášskou) tak práce obsahuje i slabší místa (prostor jižně od nádraží v okolí Bíliny, ulice U Trati). Vyzdvihnout je naopak možné návrh etapizace – diplomantka si uvědomuje, že realizace městské struktury je dlouhodobý proces a že urbanistický plán, není jen návrh „sochařským“ rozmístěním prostorů a hmot, ale v mnohém i scénářem rozvoje, který stanoví priority a v rámci nich umožní iniciativu jednotlivých aktérů.

Formální aspekty

Formálně je práce odvedena výborně. Složitá a mnohohrstevnatá problematika je podána graficky sdělně a výtvarně zdařile. Rezervy jsou v systému popisů a odkazů, kde autorku možná zrazuje důvěrná znalost problematiky, která svádí k podcenění tohoto aspektu práce.

Závěr

Diplomantka si stanovila náročný cíl i způsob práce. Nesledovala jenom čistě architektonické aspekty úlohy, ale nad rámec zadání pracovala i s tématy příslušejícími více jiným profesím (politiky, ekonomové, developéři atd.). Toto je svým způsobem silnou stránkou projektu i jeho slabinou. Na jednu stranu takový přístup přináší množství zajímavých podnětů, na druhou stranu se jedná takřka o „mission impossible“. V reálném světě řeší podobnou problematiku (tj. zapojení nadnárodní dopravní stavby do organismu města a „nastartování“ jeho rozvoje) týmy odborníků. Na jednu stranu je proto snadné najít a poukázat v práci na dílčí nedostatky, na druhou stranu nelze neocenit zanícení a energii s jakou je práce odvedena, ale koneckonců i profesionalitu výstupů, množství odvedené práce, její vysokou grafickou úroveň a sdělnost. Zorientovat se v takto nastaveném úkolu, udržet potřebnou míru abstrakce je komplikovaný úkol i pro zkušeného plánovače. Diplomantka v tomto zápase obstála více než se cíti.

Diplomantka předložila solidní projekt, který hodnotíme stupněm B – velmi dobře.

V Praze dne 5. 6. 2017

doc. Ing. arch. David Tichý, Ph.D.
doc. Ing. arch. Michal Kohout